

2) Regulace a dohled nad pojišťovny

Předmět:

Regulace a dohled nad finančním trhem

Regulation and Supervision on the Financial Market

Obsah přednášky

- Regulace a dohled na pojišťovnami
- Základní pojmy: pojišťovna, pojišťovací činnost
- Česká asociace pojišťoven
- Solvency II
- Pojistný trh v České republice
- Statistika
- Aktuálně

Regulace a dohled na pojišťovnamí

System dohledu nad finančním trhem v České republice

- ČNB provádí dohled nad činností:
  - obchodních bank,
  - družstevních záložen
  - obchodníky s CP
  - investičními společnostmi
  - investičními fondy
  - penzijními fondy
  - devizovými míst
  - pojišťovnamí, pojišťovacími zprostředkovateli a samostatnými likvidátory pojistných událostí.
- Důvody a součásti regulace a dohledu pojišťoven jsou obdobné jako u obchodních bank.

Regulace a dohled na pojišťovnami

ČNB:

- vykonává dohled nad pojišťovnami,
- vede seznam pojišťoven a pojišťovacích zprostředkovatelů.

- určuje podmínky provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti, dohledu a pravidla penzijního připojištění (podle zákona č.363/1999 Sb.)

- Podnikání pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí
  - kategorizace
  - charakteristika
  - předpoklady
  - registr a dohled(upravuje zákon č.38/2004 Sb.)

Pojišťovna, pojišťovnictví

■ **Pojišťovna**

- je právnická osoba se sídlem na území České republiky, které bylo Českou národní bankou uděleno povolení k provozování pojišťovací činnosti podle zákona o pojišťovnictví.

■ **Pojišťovna z jiného členského státu**

- Právnická osoba se sídlem na území členského státu Evropské unie nebo na území jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, které bylo uděleno úřední povolení k provozování pojišťovací činnosti.

■ **Výše základního kapitálu pojišťovny (podle její činnosti):**

- životní pojištění 90. mil CZK
- neživotní pojištění 60 – 200 mil. CZK

Pojišťovna, pojišťovnictví

■ **Pojišťovací činnost:**

- uzavírání pojistných smluv podle zvláštního právního předpisu pojišťovnou,
- správa pojištění a poskytování plnění z pojistných smluv,
- poskytování asistenčních služeb a zpracování osobních údajů s těmito činnostmi souvisejících.

■ **Součástí pojišťovací činnosti je:**

- nakládání s aktivy, jejichž zdrojem jsou technické rezervy pojišťovny (dále jen „finanční umístění“),
- uzavírání smluv pojišťovnou se zajišťovny o zajištění závazků pojišťovny vyplývajících z jí uzavřených pojistných smluv (pasivní zajištění) a
- činnost směřující k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků (zábranná činnost).

Česká asociace pojišťoven

Česká asociace pojišťoven (1994):

- hájí zájmy pojišťoven vůči státu a EU
- navrhuje a sjednocuje:
  - metodiku
  - řešení škod
  - zdanění
  - sjednocuje pravidla
  - informace pro veřejnost
- Etický kodex pojišťoven

Solvency II

- Nejen banky, ale také pojišťovny se musí zabývat svými riziky a jejich řízením. V tomto smyslu je možné za období Basel I, resp. Basel II pro banky považovat Solvency I, resp. **Solvency II pro pojišťovny**.
- **Solventnost:** schopnost pojišťovny nebo zajišťovny trvale zabezpečit vlastními zdroji úhradu závazků z pojišťovací nebo zajišťovací činnosti.
- Solvency II je obdobně jako Basel II založena na 3 pilířích:
  - 1. pilíř – kvantitativní požadavky
  - 2. pilíř – kvalitativní požadavky
  - 3. pilíř – tržní disciplína

Solvency II

- Solvency II.:
  - umožňuje použití vnitřních modelů pro kvantifikaci rizik,
  - zohledňuje ve svých výpočtech pro minimální výši kapitálu také operační riziko.
- Solvency II se zabývá:
  - rizikovou analýzou portfolia s použitím integrovaného přístupu,
  - zohledněním závislostí mezi rizikovými kategoriemi.
- Solvency II sleduje:
  - jak stranu aktiv,
  - tak stranu pasiv.
- Původní předpoklad o plné implementaci směrnice počítal s rokem 2008, již nyní je ovšem jasné, že nejbližší reálný termín zavedení Solvency II je rok 2012.

Solvency II - shrnutí

- Riziko (míru) solventnosti převezme ukazatel:
  - SCR (*solvency capital requirement*) kapitálový požadavek k riziku expozice (souhrnu).
  - MCR (*minimal capital requirement*) zahrnující kombinaci modelů řízení rizik vlastních a obecných.
- Modely řízení rizik podle individuálních výpočtů kapitálových požadavků budou prověřovány a schvalovány institucí regulace a dohledu.

Solvency II - shrnutí

- Solventnost pojišťovny - schopnost trvale zabezpečit vlastními zdroji úhradu závazků z pojišťovací činnosti.
- Solvency II
  - Pravidla směřující ze změnám metodiky, k posílení stability pojišťoven a omezení podstupovaných rizik.
  - Systém krytí rizik kapitálovými požadavky k základním rizikům, tržní úvěrové, pojistné a operační.
- Větší míra využití interních metod k řízení rizik než u obchodních bank.
- Harmonizace v rámci EU.

Pojistný trh v České republice

- Pojistný trh v ČR patří k nejzdravějším segmentům českého finančního sektoru

Český pojistný trh:

- Vliv finanční krize
téměř žádný ⇒ konzervativní investiční strategie
- Ziskovost:
ve srovnání s vyspělými zeměmi značně ziskový
(pozn. ziskovost produktů v neživotním pojištění patří k nejvyšším v Evropě)
- Solventnost:
dostatečně solventní
- Vlastní kapitál
roste i během finanční krize

Statistika k 30. 6. 2009

- Počet pojišťoven: 52
- Struktura dle vlastnictví:
  - Pojišťovny s rozhodující českou účastí: 11
  - Pojišťovny s rozhodující zahr. účastí: 24
  - Pobočky zahr. pojišťoven: 17
- Struktura dle typu:
  - Pojišťovny životní: 7
  - Pojišťovny neživotní: 29
  - Pojišťovny smíšené: 16

Statistika k 30. 6. 2009

Struktura hlavních produktů:

- Nezivotní pojištění: 53 %
  - Investiční životní pojištění: 13 %
  - Životní pojištění kromě IŽP: 34 %
-
- Struktura hlavních produktů pojištění zůstává v zásadě stejná.

Aktuálně (31. 10. 2009)

- Celková rizika pojistného trhu v ČR jsou nízká (v porovnání s ostatními segmenty finančního sektoru).
- Výrazně stoupne odpovědnost managementu za obezřetné řízení pojišťoven (Solvency II).
- Dohled ČNB odhaluje nedostatky v práci pojišťovacích zprostředkovatelů.
- Klienti pojišťoven často nemají srozumitelné informace o pojistných produktech a všech smluvních podmínkách a rizicích souvisejících s uzavřením pojistných smluv.

Literatura

- Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví (účinný od 1.1.2010)
- Zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem
- Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona
- Vyhláška č. 251/2007, kterou se mění vyhláška č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, ve znění vyhlášky č. 40/2006 Sb.
- www.cnb.cz